

F. t. l. vedr. retsplejeloven

steren efter retsplejelovens § 49, stk. 2, bede Rigsadvokaten indbringe en sag herom for Klageretten.

Klageretten kan alene tage stilling til, om klageren er blevet krænkede af dommeren som følge af dennes handlemåde og opførsel under sagen. Klageretten kan ikke tage stilling til dommerens behandling af sagen i øvrigt, herunder prøve rigtigheden af dommerens afgørelse af den pågældende sag.

Anvendelsesområdet for retsplejelovens § 48 og § 49 er efter bestemmelsernes formulering til dels sammenfaldende (utilbørligt eller usømmeligt forhold), men det synes forudsat i forarbejderne, at § 48 tager sigte på mindre graverende forhold (FT-Tidende 1997-98, Tillæg A, side 867).

Findes en klage over en dommer begrundet, kan Klageretten udtale sin misbilligelse af dommerens adfærd eller pålægge denne en bøde. Har dommeren udvist et forhold af graverende karakter, eller er dommeren tidligere ved Klageretten blevet dømt for forhold af sådan karakter, kan dommeren afsættes, jf. retsplejelovens § 49, stk. 6.

Efter retsplejelovens § 50 kan en dommer suspenderes af Klageretten, når der er rejst straffesag mod den pågældende, eller når dommeren må antages at have gjort sig skyldig i et utilbørligt forhold omfattet af § 49, samt når dommeren er blevet uvederhæftig eller på grund af åndelig eller legemlig svaghed er ude af stand til at bestride sit embede.

Af retsplejelovens § 49 a fremgår, at spørgsmål om afsættelse af en dommer mod dennes ønske på grund af vedvarende åndelig eller legemlig sygdom afgøres efter reglerne i § 49 med de fornødne lempelser.

Klageretten træffer i sager om klager over dommere afgørelse ved dom, og retsplejelovens almindelige regel om, at domme skal begrundes, jf. § 218, stk. 1, må antages også at gælde for domme, der afsiges af Klageretten.

Efter retsplejelovens § 55 finder retsplejelovens §§ 48, 49 og 50 tilsvarende anvendelse med hensyn til justitssekretærer, retsassessorer, dommerfuldmægtige og midlertidigt beskikkede dommere, men således at det i disse tilfælde er Domstolsstyrelsen, der har kompetencen til at indbringe sagen for Den Særlige Klageret. Retsplejelovens § 49 a finder ikke anvendelse for disse grupper, men for så vidt angår justitssekretærer, retsassessorer og dommerfuldmægtige indeholder retsplejelovens § 54 regler om afskedigelse.

Derimod omfatter reglerne ikke klager over sagkyndige retsmedlemmer, f.eks. de særligt sagkyndige medlemmer, der tiltræder retten i søsager, eller de børnesagkyndige dommere i visse sager om prøvelse af

en afgørelse om foranstaltninger for børn og unge, f.eks. anbringelse af et barn uden for hjemmet.

2.3. Efter retsplejelovens § 49, stk. 1, skal en klage over en dommer indgives til Klageretten inden 4 uger, efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som giver anledning til klagen. Det er i Klagerettens praksis antaget, at der ikke er hjemmel til at se bort fra en overskridelse af klagefristen, og en klage, der er indgivet efter udløbet af 4-ugers fristen, afvises således af Klageretten, uanset baggrunden for fristoverskridelsen.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Retsplejelovens regler om Den Særlige Klagerets behandling af klager over dommere mv. er senest ændret i 1998 (lov nr. 402 af 26. juni 1998), hvor klagefristen til Klageretten blev forlænget fra 14 dage til 4 uger, og hvor den hidtidige regel om, at private, der ønskede at klage over en dommer, skulle klage til Klageretten gennem Rigsadvokaten, blev ophævet, således at private nu kan klage direkte til Klageretten, jf. punkt 2.2 ovenfor.

Der har i den senere tid været rejst spørgsmål i den offentlige debat om Klagerettens behandling af sager om klager over dommere, herunder med hensyn til Klagerettens sammensætning i disse sager. Justitsministeriet har i lyset heraf drøftet med Klagerettens formand, Den Danske Dommerforening og Domstolsstyrelsen, om der er behov for at ændre retsplejelovens regler om Klagerettens behandling af klager over dommere mv. med henblik på at sikre den mest hensigtsmæssige og tidssvarende behandling af disse sager.

Lovforslaget er udformet på baggrund af disse drøftelser. I forbindelse med drøftelserne er der også blevet rejst visse mere tekniske spørgsmål om behandlingen af klager over dommere mv., herunder den nærmere afgrænsning mellem retsplejelovens § 48 om sager, der som udgangspunkt behandles af vedkommende retspræsident, og retsplejelovens § 49 om sager, der indbringes direkte for Den Særlige Klageret. Justitsministeriet finder, at disse spørgsmål bør overvejes af Retsplejerådet som led i rådets igangværende arbejde med en generel reform af den civile retspleje.

3.2. Som anført ovenfor under punkt 2.1, består Klageretten i dag af tre medlemmer – en højesteretsdommer, en landsdommer og en byretsdommer. I sager om genoptagelse af straffesager og om udelukkelse af en forsvarer, men bl.a. ikke i sager om klager over dommeres adfærd, består Klageretten endvidere af to personer, hvoraf den ene skal være advokat, og den anden skal være universitetslærer i retsvidenskab